

4. Ulla Poulsen: *Når en kvinde går på barrikaderne¹, er det noget særligt*

Teksten er et uddrag af en artikel fra Kristeligt Dagblad 5. januar 2018.

Fotografiet af den unge iranske kvinde, der lader sit hvide hovedtørklæde vaje provokerende foran sig på en lang kæp, er blevet et af de mest delte billeder i forbindelse med de ugelange protester i Iran. Hendes kamp mod tørklæder er blevet et samlende symbol på alle utilfredse iraneres kamp for bedre levevilkår og mere indflydelse. – Foto: SalamPix/ Abacapress/ ritzau.

1 I Iran er en ung kvinde blevet et frihedsikon² under de aktuelle protester mod præstestyret³. Kvinder får ofte en særlig symbolsk værdi, når de gør oprør.

Det var dagen før, de store protester begyndte at brede sig over hele Iran, og hun var egentlig ude i et andet anliggende⁴, den unge iranske kvinde, der onsdag den 27. december tog sit hvide hovedtørklæde af på Enqelabgaden i Teheran og lod det svaje provokerende foran sig på en lang kæp, som en række iranske kvinder gør det hver onsdag for at demonstrere imod kravet om, at de skal bære hovedtørklædet hijab.

Alligevel er det netop denne unge kvinde, der er blevet det samlende symbol i den aktuelle kamp mod præstestyret med demonstranternes blandede krav om billigere madvarer, flere arbejdspladser, mere frihed og ”død over tyrannen”.

1. går på barrikaderne: går i kamp for en bestemt sag.

2. frihedsikon: et symbol på frihed.

3. præstestyret: et land, hvor religiøse personer har magten.

4. anliggende: her: skulle noget andet.

”Der er ingen forbindelse mellem fotografiet og protesterne. Hun foretog sin ensomme protest dagen før opstanden. Vi ved ikke, hvor hun er, men hun er blevet et ikonisk billede på protesterne i Iran,” siger Masih Alinejad, grundlægger af kvindeorganisationen *My Stealthy Freedom* (*min diskrete frihed*), der lagde fotografiet af kvinden på de sociale medier, til den amerikanske nyhedsside *Buzzfeed*.

Den unge iranske kvinde er blot det seneste eksempel på kvinder, der har fået særlig opmærksomhed i forbindelse med et oprør mod magthavere. En kvinde på barrikaderne har stadig en større symbolsk værdi end en mand, ikke mindst i Mellemøsten, hvor en demonstrerende kvinde står i voldsom kontrast til de mandsdominerede samfund.

”I patriarkatet⁵ ses manden som beskytteren, og kvinden som den sårbare. Så når kvinder griber til våben eller fører sig frem, bryder de med nogle fundamentale strukturer⁶ i det patriarkalske samfund, og det er svært for magthaverne at håndtere. Samfundet hviler på fortællingen om kvinden som den sårbare, der skal passes på. Det er derfor, mændene har magt og ansvar. Så det er farligt for statsmagten at slå ned på kvindelige oprørere, fordi den dermed ødelægger patriarkatets grundtanke om, at staten har et særligt ansvar for kvinderne,” siger Jesper Petersen, islamolog⁷ og forsker ved Lunds Universitet med speciale i islamisk feminisme.

Et af historiens bedst kendte symboler på en kvindelig oprører er ”Marianne”, som er blevet selve personifikationen af den franske republik og det franske folks frihed. Figuren er bedst kendt fra Eugène Delacroix’ maleri *”Friheden fører folket på barrikaderne”* (1830), hvor en kvindeskikkelse med blottet⁸ bryst triumferende vajer med trikoloren⁹ efter et slag under Den Franske Revolution.

”Det er sådan et billede, man aldrig glemmer, og det er meget typisk for det potentiale¹⁰, der ligger i kvindefiguren som heltinde, for på tværs af alle kulturer er der stadig nogle egenskaber, der betragtes som særligt kvindelige.

Kvinden er sårbar og blid, og det er kvinden, der værner om hjemmet¹¹,” siger Pia Fris Laneth, der som forfatter, journalist og fortæller har specialiseret sig i kvinders historie.

”Den vigtigste tærskel¹² mellem mand og kvinde er dørtærsklen. Kvinden har ansvaret

5. patriarkatet: en samfundsstruktur, hvor mænd har magten.

6. fundamentale strukturer: grundlæggende organisering af fx et samfund.

7. islamolog: en der er ekspert i islam.

8. blottet: bart.

9. trikoloren: det franske flag.

10. potentiale: mulighed.

11. værner om hjemmet: passer på hjemmet.

12. tærskel: overgang, grænse.

"Friheden fører folket på barrikaderne" lyder titlen på dette maleri fra 1830 af den franske maler Eugène Delacroix. Det forestiller et slag under Den Franske Revolution (1789-1799) med nationalsymbolet Marianne som hovedfigur. Det hævdes, at Marianne også er inspirationen til den amerikanske frihedsgudinde. - Foto: The Granger Collection/ ritzau.

for hjemmet, og manden for det offentlige liv. Derfor virker det stærkere, når kvinden
40 går på barrikaderne. Hun gør noget ukvindeligt; hun optræder med styrke i det offentlige rum, der ellers er defineret som mændenes domæne," siger hun.

Pia Fris Laneth peger på, at kvinden som forbillede samtidig får hjælp af forestillingen om kvinden som renere og mindre magtsøgende end manden.

Selvom det kun er et fåtal¹³ af historiens demonstrerende og oprørske kvinder, der en-
45 der på malerier som Delacroix' eller på Facebook-sider over hele verden som den unge iranske kvinde, er det de tusinder af menige¹⁴ kvinders kamp, der på længere sigt sætter de største spor. "Konflikter rykker rundt på kønsrollerne, og som regel tager kvinderne

13. fåtal: få personer.

14. menige: almindelige.

syvmileskridt¹⁵. Sådan er det i alle krigssituationer. Tænk på Anden Verdenskrig og Besættelsen herhjemme. Kvinderne gik ind i modstandskampen og tog opgaver, der var uvante for dem. I de krigsførende lande overtog kvinderne mange af de jobs, som mændene ikke kunne passe, fordi de var ved fronten, og da krigen var slut, blev kvinderne på arbejdsmarkedet,” siger Pia Fris Laneth.

15. syvmileskridt: *meget langt skridt, bruges i udtryk om hurtig udvikling eller hurtigt forløb.*